

کاریکا تەر له رښنامه گهری گا ټه جا دا ... هه ندرن څه شناو

رښنامه ی گا ټه جا ټه و ټه اوکراوه خولاوانه یه که ځه ها با به تی
جیاواز له هه موو بواره کانی ژیا ندا چاره سر ده کات، ته نیا له
لایه نه کیشه وه جیاوازی هه یه له گه ټه رښنامه گهری گشتگیردا، ټه ویش
ټه وه یه که به رده وام له چاره سرکردنی با به ته کانی دا ستایلی
گا ټه جا ټی به کار د ټه، له وانه یه پله و پایه یه که م ټه ټی دا ټه
با به ته ټه ده بیه کانی وه کو چیر ټه و ټه نراوه ټه، له جیات ی با به ته
هه و ټه کانی وه کو هه و ټه و راپ ټه رت و رپ ټه رتاج، به داخه وه له و ټه ته
عهره بیه کانی دا ټه به شن له م ځه ره رښنامه گهری، سره ټه ای ټه وه ی که
سره تای سده ی بیستم هه تا سا ټه نانی په نجا کان و شهسته کانی ش بوونیان
هه بووه، له م رښنامه نه ش ټه نمونه رښنامه ی (الکشول) له میسر و
رښنامه ی (المضحک المبکی) له سوریا، به ټه ام ټه ستا ده توانین له نه و
ناونیشانه کانی دا چه ندین رښنامه ی کات به سربردن ببیننه وه، که
ستایلی به ټه کهنین ه ټه نان به کار د ټه نن نه ک گا ټه جا ټی، و به ش ټه وه یه کی
بنه ټه تی پشت به نوکته و ټه ده بی کات به سربردن وه کو وشه
یه کتر ټه ه کان و شتی دیکه ده به ستن، هه تا کاریکا ت ټه ریش له م ځه ره
رښنامه گهریانه دا و اباوه که له رښنامه بیانیه هاوش ټه وه کان
ده گوازنه وه، ټه یه ناتوان ټه ټه م ځه ره رښنامه گهری به
رښنامه گهری گا ټه جا ټه دابنر ټه، چونکه خا ټی بنه ټه تی له
رښنامه گهری گا ټه جا ټه رهنه گرتنه، ټه م خا ټه ش له رښنامه گهری کات
به سربردن وونه و بوونی نه ټه.

و اباوه که کاریکا ت ټه له رښنامه گهری گا ټه جا ټه پله و پایه کی
بنه ټه تی هه ټه، و له گه ټه ټه ده بی گا ټه جا ټه تای یه که م و دووه می
ته رازووه که ټه کد ټه نن، ټه یه کاریکا ت ټه ټه ویستی به رښنامه گهری
گا ټه جا ټه هه یه ټه د ټه زینه وه یه هه ناسه ده ر ټه کی ټه ویست، له کات ټه کدا
ټه گهر رښنامه گهری گشتگیر بیه و ټه ز ټه ده ټی بکات ده توان ټه ده
کاریکا ت ټه ټه او بکاته وه، ټه و ټه رښنامه گهری گا ټه جا ټه ټه گهر بیه و ټه
که م ټه ویی بکات ده توان ټه بیست کاریکا ت ټه ټه او بکاته وه، ټه یه
ټه مانوایه که رښنامه گهری گا ټه جا ټه ر ټه کی گه وره ده گ ټه ټه
به ره و ټه شبردنی کاریکا ت ټه، و رځ ټه شکردن ټه به ره نو ټه یه کان و هه ل
ره خساندن ټه یان، و کردنه وه یه ده رگای ک ټه ب ټه کی هونه ری له نه و ټه
ژماره یه کی ز ټه له خاوه ن به ره کان، چونکه توانای له خ ټه گرتنی
ژماره یه کی ز ټه له نیگاره کاریکا ت ټه یه کانی هه یه له سر رووپه ټی

لايه هكا نيدا .

گا تهجا ي له ر ژنامه گهري گا تهجا یدا له ناوه که يه وه دهست په دهکات، هر له کاتي هه بژاردنی ناوی ر ژنامه که، ده بټ ره چاوی نه وه بکرت کاتک خو نهر چاوی به ناوی ر ژنامه يان گ ډاره که ده که وټ يه کسر بزانت که نه م گ ډاره گا تهجا ه، نه مهش به ديده که ين له ز ربه ي ر ژنامه گا تهجا هکان له وټ اته عه ره بيه کاند، له ن و ناو نيشانه کاند نه م ناوانه مان بهر چاو ده که وټ وه کو (الطبل) و (المزمار) و (الحماره) و (الخازوق) و (الثعبان) و نهواني تر له و ناوانه ي که ئامازهن ب ناوه ټکی ب اوکراوه کان، هر که خو نهر چاوی به ناو ټکی وه کو (الخازوق) ده که وټ، يه کسر ده زانت که گ ډاره که سروشت ټکی گا تهجا انه ي هه يه، به ام نه گهر ناو نيشانه که له ناو نيشانه کلاسيکه کان بټ وه کو (الاخبار) و (النهار) و (مساء الخير) و (الرأية) و (الوطن) و ناوه کانی تر، نه و او خو نهر قهت نه وه ناخه م ټټت که گ ډاره که سروشت ټکی گا تهجا انه ي هه بټ.

ر ژنامه گهري گا تهجا له هر وټ ت کدا به گرن گترين ج ره ر ژنامه کانی نه و وټ اته ډاده نرټ، چونکه سروشت ټکی ره خنه گرانه ي هه يه له هه موو بابه ته کانيدا، که و ابټ له ئامرازه گرن گه کانی ئامازهدان به هه ه و که موکو ي و شهرمه زاريه ټکانی، ده توانين بټټټن که ر ژنامه گهري گا تهجا ئاو نه ي ک مه گايه، له کات کدا که ر ژنامه گهري گشت گير به ش وه يه کی بنه ه تي خي ته رخا نکردو وه بټ بابه ته هه و ايه کان و تو ټينه وه ډکاره کان (جيديه کان)، و ر ژنامه گهري پسپ ريش ب چاره سه رکردنی لايه نه کانی چالاکی مر ډايه تي، نه و او ر ژنامه گهري گا تهجا ي تيشک ده خاته سر نه و نه خ شيانه ي که ک مه گايه پ وه يان ده نا ټټت، که وای ل ده کات وه نه و گونده و ابټ که دکتري ټ ډدانيه، ستايلی کارکردنی ر ژنامه گهري گا تهجا يش جيايه له گه ستايلی کارکردنی ر ژنامه کانی دیکه وه، و اباو ه که دهسته ي نووسه رانيش له ر ژنامه ي گا تهجا دا له دوو دهسته په کټ يه کټ کيان دهسته يه له نووسه رانن و نه و ي دیکه يان دهسته يه له کاريکا ټ ريستانن، له ر ژنامه گهريه کانی دیکه به ش و لقي جياواز و په يامنډر و نووسينگي ناوچه جياوازه کان و نه و شته په ويستيانه ي دیکه ش هه ن، ه ي نه و جياوازيه ش نه و خه س ه ته هه و ايه گه يان دنه يه که ر ژنامه گهري گشت گير هه يه تي، که چي ر ژنامه گهري گا تهجا پش ته به هه و ايه نابه ست ټت وه کو ره گهز ټکی گرن گ له کارکردنيدا، بيه نه و ستايلی ټکی جياوازي هه يه له کارکردندا . سه بارهت به کاريکا ټر ز ربه ي ر ژنامه گا تهجاره کان که هه ره ز ريان

وهكو گڏ قاري هفتانه يان مانگانه دهردهچن، له بهرگي يه كه ميان
كاريكاتر كې گه وړه، و له بهرگي دواووهش چهنډ كاريكاتر كې سه بارهت
به يهك بابهت يان ههمان كاريكاتر ريست يان له ژر ناوونيشان كې
دياريكراو بڼاوده كه نه وه، له لاپه هكاني ناووهش چهندين كاريكاتر
سهر به خي جياواز و له ژر ناوونيشاني جياوازه وه، و چهندين
كاريكاتر هاشان له گه كار هده بيه گا ته جا هكندا
بڼاوده كه نه وه، كه زرجار نه نووسهره گا ته جا ه له گه
كاريكاتر ريست كې كده كهون بڼا كشاني كاريكاتر كې كه ههاهنگ بڼت
له گه بابهت كه، زربهي نهو رژنامانهش گڏ شه يهك يان چهنډ
گڏ شه يهكيان هه يه بڼا كاريكاتر (پرتريتي) كسايه تيه كښمه يه تي و
سياسي و هونري و وهرزشيه ديارهكان، ناوونيشاني نهو گڏ شه جگيرهش
وهكو (ميواني ژماره) يان (كسايه تي ههفته) يان (نهمه بناسن ...)
يان ناوونيشاني گونجاوي هاوشووي ده بڼت.

له كار هه رڼه رڼه كاني رژنامه گا ته جارهكان نهو يه كاري
كاريكاتر ريستان پښكهش به خو نهر ده كهن، كاريكاتر ريستانيش به
خو نهر ده ناسنن، له زربهي نهو رژنامانه وابهووه گڏ شه يهكي
به ردهوام هه بڼت، كه چهنډ كاريكاتر كې هونهرمه نډكې دياريكراوي
تڼدا بڼاوبكر ته وه، بڼا ناساندني نهو هونهرمه نډه، بهم شوو هيهش
ده بنه جڼ هه ناسه يهك بڼا هونهرمه نډان كه لڼيانه وه خو نهر بيانينن،
له ههمان كاتدا زريي كاريكاتر رڼاگرنا بن له به ردهم بابه ته كاني
تردا، هه روهك له رژنامه گهري گشتگير و پسې ردا، رژنامه گهري
گا ته جا نيشتماني دا يكي كاريكاتر ه، بڼه تواناي له خگرتني
ژماره يهكي زريي كاريكاتر هه يه، به كو پښويستيشي پڼيانه، كات ك
كه گڏ قاره گا ته جا هكاني كاري هونهرمه نډه به ناوبانگهكان به خو نهر
ده ناسنن، له بهر ههمان هڼ هونهرمه نډه تازه پڼگيشوووه كانيش به
خو نهران ده ناسنن، به بووني گڏ شه يهكي گونجاوي جگير بڼ نهو
بابه ته له سهر لاپه هكاني گڏ قاره كدا، كه كاري چهنډ هونهرمه نډكې
گه نچ پښكهش ده كهن، به مهش هاني به هره مه نډان ددهن و به ردهوام
بواريان بڼ ده هخس نڼن. تا يبه تمه نديش له نڼو لاپه هكاني نهو
رژنامانه دا له وانه يه وهكو رژنامه كاني تر كلاسيكيانه بڼت،
له وانه يه به بابه ته گرنگه كاني سياست و كښمه گا و كات به سهر بردن
دهست پڼكهن، له دهستپكې لاپه هكانيدا به بابه ته سياسي هكان دهست
پڼكهن، و دوايي بچنه سهر بابه ته كښمه ايه تيهكان، دوايي بابه ته
نه ده بيهكان، له دوا لاپه هكانيشيدا بابه ته كاني كات به سهر بردن و
پڼكهنين بڼت. بهم شوو هيهش رژنامه گهري گا ته جا رژنامه گهري
پڼكهنين يه، وهكو هه نډك واي تڼده گهن، پڼكهنين له
رژنامه گهريه دا مه بهست يه به كو نامرازه، نه گهر به مژووي

رٲٲنامہ گہریدا بچینہوہ لہ زٲٲربہی وٲٲاتانی جیہاندا، ئہوہمان بٲ
دہردہکەوٲٲت کہ رٲٲنامہ گہری گاٲٲتہجاٲ لہ ھەموو جٲٲرہکانی تری
رٲٲنامہ گہری دٲٲکار (جدی) ترہ، زٲٲرتترین رٲٲنامہن کہ دووچاری سزا و
پٲٲبزاردن و داخستن دہبنہوہ، زٲٲرتترینیانن کہ دووچاری پٲٲکدادان
دہبنہوہ لہ گہٲٲچاودٲٲریدا، و زٲٲرتترینیانن کہ دووچاری چەوسانہوہ و
پٲٲوہ تلانہوہی چاودٲٲری دہبنہوہ، بٲٲیہ ھەٲٲیہ کہ وابزانین
رٲٲنامہ گہری گاٲٲتہجار خاوہن پلہوپایہکی لاوہکییہ، کاتٲٲک کہ لہ
لایہ نی جٲٲیہ جٲٲکردنیشدا زٲٲر ئاٲٲزترہ لہ رٲٲنامہ گہرییہکانی ترہوہ،
بابہ تہکانی بہ نرختر و بہا دارترن، چونکہ زٲٲربہی بابہ تہکانی دہچنہ
خانہی ئہفراندنہوہ لہ کاریکاتٲٲر و چیرٲٲک و شیعرہوہ، تہ نانہت
ھەواٲٲکی خٲٲشیش پٲٲویستی بہ کارزانہی کی زٲٲرتتر ھەیہ، لہ داٲٲشتنی
ھەواٲٲکی ئاسایی.